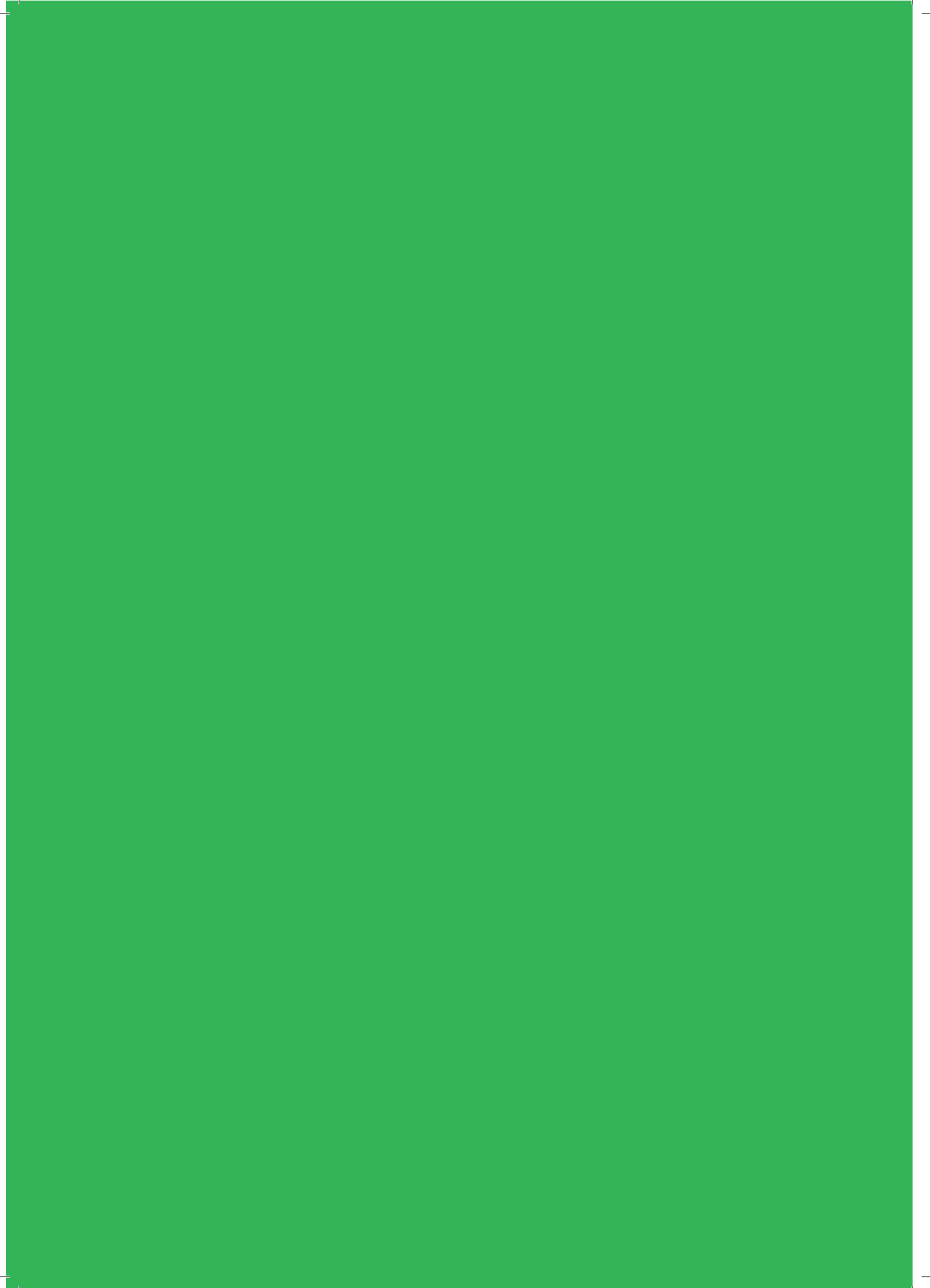

BAMformatie

2024•2

Vereniging
BAM Gepensioneerden

Bestuur

Voorzitter

Wim Konings

Vice-Voorzitter / Communicatie

Eric van Baarsel

Secretaris

Willem Aberson

Penningmeester

Jan Brouwer

Activiteitencommissie

Cor Cornelisse

Contactpersonen en leden

Reinier Schuring

Sociaal Economische Commissie

Frits Scheublin

Redactie BAMformatie

Eric van Baarsel

Hilde Duin

Willem Aberson

Redactieadres BAMformatie

Duinlaan 139

2554 ES Den Haag

Mobiel: 06 513 15 330

E-mailadres: eric@evanbaarsel.nl

Informatieadres VBG

Secretariaat: Els Oosterlaken-van Tol

H.J. Nederhorststraat 1

2801 SC Gouda

Tel.: 0182 59 04 05

Website: www.bam-gepensioneerden.nl

E-mailadres: vbgbam.com

IBAN nummer NL37 RABO 0188 6797 15

Vereniging BAM Gepensioneerden te Leerdam

De vereniging is aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden.

Inhoudsopgave

Pag. 2 Van de redactie

Pag. 3 Van het bestuur

Pag. 4 Kort verslag ALV 22 mei 2024

Pag. 7 Heden en toekomst van BAM

Pag. 10 Van de Activiteitencommissie

Pag. 11 Van de Sociaal Economische Commissie

Pag. 12 Contactpersonen katern

Pag. 17 Verslag van drie dagen bezoek aan Harderwijk

Pag. 21 De contactpersonen op pad

Pag. 22 Hartewens

Pag. 22 Verslag Voorjaarsbijeenkomst in Leiden

Pag. 25 Modeltreinen als hobby

Pag. 28 Help, mijn riool wordt vervangen

Pag. 30 BAM Actueel

Pag. 32 Personalia

Nummer 2024 – 2 / Juni (nr. 112)

VBG Activiteitencommissie

**We zoeken ter versterking
nog steeds een vrouwelijk
Commissielid**

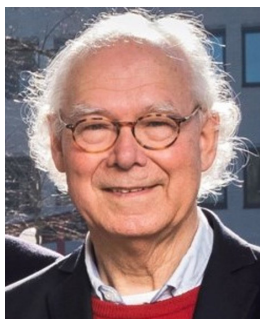

Neem contact op met
Cor Cornelisse (06 83 20 10 20)

Eric van Baarsel, Willem Aberson, Wim Konings, Frits Scheublin, Reinier Schuring, Jan Brouwer, Cor Cornelisse

Van de redactie

Als ik het weerbericht moet geloven heeft begin juni de regen voorlopig voorgoed ons land verlaten en dat is maar goed ook. We zijn wel toe aan zonneschijn en windluwheid (mooi woord, maar het bestaat niet).

Zoals onze voorzitter in zijn bijdrage heeft gemeld, hebben we de Algemene Ledenvergadering (ALV) van dit jaar weer achter de rug. Dat geeft het bestuur meer lucht om aandacht te geven aan andere belangwekkende zaken in onze vereniging, zoals het vernieuwen van onze Statuten en het bijbehorende Huishoudelijk Reglement, een make-over van onze website en het wijzigen van onze interne werkwijze door het toepassen van meer digitalisering. Het moet efficiënter en effectiever worden.

Een kort verslag van onze ALV is in deze editie opgenomen, evenals een samenvatting van hetgeen Joost Nelis ons over BAM van nu en in de toekomst wist te melden. Meer uitgebreide verslaglegging is te vinden op onze website.

Reinier Schuring, de voortrekker van de Contactpersonen, heeft met een werkgroepje het idee opgevat om de contactpersonen en met name hun belang voor de vereniging in het algemeen en de leden in het bijzonder nadrukkelijker over het voetlicht te brengen. Daartoe is in deze editie een katern opgenomen met specifieke informatie over deze vrijwilligers. Ook in komende edities zullen de contactpersonen nader worden voorgesteld. In dat kader is het initiatief genomen om de rubriek "De contactpersoon op pad" te introduceren. Mariëtte Jansen (contactpersoon kring Utrecht) bijt de spits af met te verhalen over twee afgelegde bezoeken bij leden met een feestelijke aanleiding.

Cor Cornelisse vestigt in zijn bijdrage namens de Activiteitencommissie de aandacht op de nog komende activiteiten. Aanmelding daarvoor zal in het vervolg zoveel mogelijk digitaal geschieden, behalve als je dat niet

kan of wil. Dan blijft het mogelijk om je per papier aan te melden. En tenslotte roept hij met name de vrouwelijke leden opnieuw op om ernstig na te denken over toetreding tot zijn Activiteitencommissie. Het is hartstikke leuk en dankbaar werk, meldt hij uit eigen ervaring.

Frits Scheublin staat stil bij de uitbreiding van de SEC en geeft actuele informatie over het nieuwe pensioenstelsel en de indexatieproblematiek bij de bij Nationale Nederlanden en Aegon verzekerde pensioenen.

In april voerde de eerste activiteit van het jaar velen naar Harderwijk. Gedurende drie dagen werd volop genoten van de bezienswaardigheden in deze oude stad. Vier leden namen de moeite om van elk van deze dagen een verslag te schrijven. Ook werden drie vrijwilligers bereid gevonden om de verslagen van de bezoeken aan Naturalis en de Hortus Botanicus voor hun rekening te nemen. Veel dank daarvoor.

Wij danken Wim Beukers voor de vele foto's, die hij van de activiteiten gemaakt heeft.

Timmerman doet verslag van zijn onbedwingbare aankoop van nog twee Aalto 68 stoelen en deelt zijn ervaring met de montage daarvan.

Cor Cornelisse mag als vaste leverancier ook deze editie niet ontbreken en schrijft over het zijn bezoek aan Bon Sikkes, die modeltreinen en alles wat daarbij hoort als hobby heeft.

Tuinman heeft van nabij kunnen ervaren wat er komt kijken bij het vernieuwen van de riolering in zijn straat. Dat gebeurt eens in de honderd jaar en hij prijst zich gelukkig dat meegemaakt te hebben. Hij doet verslag.

En tenslotte zijn BAM Actueel en Personalia ook in deze editie opgenomen.

Veel leesplezier

Eric van Baarsel

Kopij voor BAMformatie 2024-3 graag inleveren bij de redactie vóór 8 september 2024

Van het bestuur

Tijd is een ongrijpbaar fenomeen. Al denken we in seconden, minuten, uren enz. Zelfs als we het vergelijken met andere voor ons zelf tastbare eenheden zoals “een mensenleven lang” of “een eeuw geleden”. Grote stappen in tijd gezien, die

veelal zonder dat we erbij stil staan aan ons voorbij glijden.

Het is dan wel fijn dat de BAMformatie op de deurmat valt en deze gevuld is met nieuws en activiteiten van uw vertrouwde vereniging. Sinds de laatste uitgave van de BAMformatie heeft het verenigingsjaar zich ontwikkeld, zoals eerder in de plannen werd aangekondigd.

Recent heeft de Algemene Ledenvergadering plaatsgevonden in Leiden. Deze ALV werd ook bezocht door Joost Nelis, Chief Operating Officer van BAM Nederland en Jacomien Dijkstra, Executive Director Human Resources van BAM Nederland. Joost Nelis gaf een inspirerende toelichting op de ontwikkelingen die nu plaatsvinden binnen BAM, maar wierp ook een blik op de toekomst.

Joost Nelis en Jacomien Dijkstra

In de ALV werd een groot aantal onderwerpen behandeld, zoals het Jaarverslag en de Jaarrekening 2023, de Begroting 2024, de stand van zaken van de bij het Beleidsplan 2022-2026 behorende Acties en de ontwikkelingen rond het Nieuwe Pensioenstelsel.

Aansluitend aan de Algemene Ledenvergadering had de

Activiteitencommissie de Voorjaarsbijeenkomst georganiseerd, waarbij er de keuze was om Naturalis of de Hortus Botanicus te bezoeken. En in de komende maanden staan er nog vele interessante activiteiten op het programma.

De eerstekwartaalcijfers van de BAM Groep zijn recent bekend gemaakt. Deze geven het vertrouwen, dat de ontwikkelingen binnen de Groep voor het jaar 2024 positief zijn.

Ook de politieke voortgang op weg naar een nieuw kabinet is positief te noemen. Al is er nog veel ongewis. Een akkoord op hoofdlijnen, waarbij ten tijde van het schrijven van deze bijdrage de ministers nog niet bekend zijn, geeft geen echt duidelijk beeld en heeft een vorm van ongerustheid in zich. Wel is net bekend geworden dat de “onbekende” Dick Schoof naar voren is geschoven als Minister-President. (Redactie: inmiddels zijn de namen van de regeringsploeg bekend).

Er is geen andere mogelijkheid dan de politieke uitkomst af te wachten. De directe maatschappelijke omgeving in Nederland geeft ook signalen af, zoals met de zogenaamde studentenbetogingen, dat het acceptatievermogen van sommige partijen onder druk staat. Hier zijn binnenlandse problemen zelfs niet altijd de bron van onrust, maar worden buitenlandse problemen mede de bron van onrust in Nederland.

Dat mag onze activiteiten niet overschaduw, zodat we het vertrouwen uitspreken dat jullie van al onze activiteiten gaan genieten.

Het bestuur hoopt jullie daarbij te ontmoeten en wenst jullie een fijne vakantieperiode toe.

Wim Konings
Voorzitter

Kort verslag ALV 22 mei 2024

1. Opening en herdenking van de overledenen.

Voorzitter Wim Konings opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom. Een speciaal woord van welkom voor de genodigden Jacomien Dijkstra en Joost Nelis van BAM en tevens voor erelid Ad Kerklaan.

Goed om op deze Algemene Ledenvergadering (ALV) 125 leden en twee BAM-directieleden te mogen begroeten. De verbondenheid tussen BAM en VBG vormt de basis voor een gezonde vereniging met wederzijds goede verhoudingen, respect en waardering.

Vervolgens verzoekt de voorzitter de aanwezigen met een ogenblik stilte de leden en partners te herdenken die ons sinds de vorige vergadering ontvallen zijn.

2. Presentatie door Joost Nelis, COO BAM Nederland

Hierna nodigt de voorzitter Joost Nelis, COO BAM Nederland, uit om ons bij te praten over de huidige stand van zaken bij Koninklijke BAM Groep en over de voorziene focusgebieden en ontwikkelingen in de toekomst (zie elders een verslag).

3. Mededelingen

De bedoeling was de aangepaste Statuten en het daarop gesynchroniseerde Huishoudelijk Reglement voor de ALV 2024 gereed te hebben. Dit is helaas niet gelukt. De ALV-2025 zal zeker als nieuwe deadline gehaald worden.

4. Notulen van de Algemene

Ledenvergadering van 1 juni 2023

Vanuit de vergadering zijn er geen vragen of opmerkingen over de notulen. Deze worden hiermee goedgekeurd.

5. Beleids- en Actieplan 2022-2026

Het per 3 mei 2024 bijgewerkte Actieplan uit het Beleids- en Actieplan 2022 - 2026 is naar de leden gezonden. Van alle acties is de recente stand van zaken weergegeven. Vanuit de leden zijn er geen op- of aanmerkingen of verbeterpunten.

6. Jaarverslag 2023

Er zijn geen schriftelijke opmerkingen binnengekomen en ook uit de vergadering komen geen vragen en opmerkingen. De voorzitter stelt dat daarmee het jaarverslag is goedgekeurd.

7. Jaarrekening 2023 / Kascontrolecommissie en Decharge

De penningmeester geeft een toelichting op de Jaarrekening 2023.

Over 2023 meldt hij een bescheiden batig saldo, met name als gevolg van hogere eigen bijdragen van de leden aan de activiteiten.

De jaarrekening geeft geen aanleiding tot vragen of opmerkingen en wordt bij handopsteken goedgekeurd.

De Kascontrolecommissie, bestaande uit de heren Erik Beek en Rob Kuijpers, heeft op 14 maart 2024 alle financiële stukken met Jan Brouwer doorgenomen. De commissie stelt dat deze zijn werkzaamheden nauwgezet heeft uitgevoerd en heeft gezorgd voor een heldere

en juiste weergave van inkomsten en uitgaven in de verantwoording van het boekjaar 2023. Zij adviseert de leden de penningmeester decharge te verlenen. De vergadering neemt deze aanbeveling over.

Hierna wordt ook aan het bestuur decharge verleend voor het gevoerde beleid.

Voorzitter Wim Konings dankt, onder applaus, aftredend kascontrolecommissielid Erik Beek voor zijn tijd en inzet. In zijn plaats treedt Emile Bretz toe. Rob Kuijpers zal in 2024 kascontrolecommissie-voorzitter zijn.

8. Begroting 2024

De penningmeester licht ook de begroting 2024 toe, waarin weer een bijdrage van BAM van € 30.000 is opgenomen. Verder zijn er geen bijzonderheden te melden. Hij verwacht de begroting 2024 sluitend te kunnen houden. Bij handopsteken keurt de vergadering de begroting goed.

9. Overige financiële zaken

Het bestuur stelt voor de contributie per 1 januari 2025 te handhaven op € 20 per (partner)lid per jaar.

Het bestuur handhaaft het voornemen de 85+ vrijstelling van contributie met ingang van 1 januari 2025 af te schaffen. Voor degenen die vóór die tijd van deze vrijstelling gebruik maken, verandert er niets. Het bestuur wijst deze laatste 85+-leden op de mogelijkheid een vrijwillige bijdrage te leveren. Hiervan zijn er al diverse binnengekomen, hetgeen zeer op prijs wordt gesteld.

De vergadering keurt beide voorstellen goed.

10. Ledenbestand

Jan Brouwer maakt aan de hand van een aantal grafieken en tabellen duidelijk, dat het ledenaantal gedurende de laatste jaren een dalende trend vertoont. De laatste vier jaar is het aantal leden met ruim 15% afgenomen.

11. Ledenwerving

Renier Schuring stelt dat het op peil houden van het ledenaantal een continu aandachtspunt is van het bestuur. In de corona-jaren en kort daarna zijn veel leden

afgevallen. De redenen zijn bekend, maar leiden niet direct naar voor de hand liggende specifieke maatregelen ter voorkoming van opzeggingen. Het betreft vooral gezondheidsproblemen, de te grote afstand tot de activiteiten, het overlijden van de partner en de afnemende mobiliteit. Opvallend is dat veel nieuw-gepensioneerden geen tijd en teveel andere bezigheden hebben. Van de BAM-medewerkers, die in 2023 met pensioen zijn gegaan, heeft zich 20% aangemeld als lid.

Gelukkig hebben we in het afgelopen jaar nieuwe en duidelijke afspraken kunnen maken met BAM HR, die zich actief opstelt om aanstaande gepensioneerden warm te maken voor VBG. Zij sturen naar hen onze VBG- ledenwervingsbrief en -folder. Dit gebeurt nu één jaar voor de pensionering in een voorbereidingspakket en vervolgens nog een keer kort voor de pensioendatum in het volledige Pensioenpakket. Dit alles ook inclusief de Voucher voor het eerste jaar gratis lidmaatschap.

De mogelijkheid die BAM ons biedt om enkele malen per jaar een publicatie op het gesloten interne netwerk BAM Connect te plaatsen, zal de bekendheid van VBG ook vergroten. VBG prijst zich gelukkig met deze constructieve samenwerking met BAM.

12. Contactpersonen

Reinier Schuring benadrukt nog maar eens dat de contactpersonen een belangrijke spilfunctie binnen onze vereniging vervullen. Voor het bestuur is het onmogelijk in alle hoeken van het land het wel en wee van de leden bij te houden. Het werk in de 32 kringen, waarin de contactpersonen nauw (telefonisch) contact houden met de leden, is essentieel als "cement" binnen de vereniging. Vragen over

excursies en bijeenkomsten en het sturen of overhandigen van attenties bij jubilea of verjaardagen zorgen voor leuke contacten en verrassingen.

Er is momenteel een aantal vacatures. Alle leden worden opgeroepen eens over deze “leuker dan verwacht” (aldus huidige contactpersonen) -functie na te denken.

Het halfjaarlijks overleg van bestuur met de contactpersonen levert een goede binding en een nuttige uitwisseling van ervaringen, ideeën en vernieuwingsvoorstellen op.

13. Sociaal Economische Commissie (SEC)

De SEC behartigt voor de VBG-pensioenbelangen bij BAM en enkele bouw-pensioenfondsen, zo geeft Frits Scheublin aan. Via de vorig jaar opgerichte VPBouw oefent zij invloed uit in landelijke processen, dit mede als lid van De Koepel, een vereniging van grote pensioenverenigingen.

Aan de orde komt de gang van zaken bij de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. De Sociale Partners (vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers) zullen binnenkort het definitieve transitieplan publiceren. Frits heeft samen met de collega's van Ballast Nedam en Volker Wessels in de achter ons liggende periode het hoorrecht uitgeoefend.

Hoewel niet alle wensen en voorstellen zijn gehonoreerd, is er serieus omgegaan met onze inbreng en is toch veel bereikt:

- Het aandeel van gepensioneerden in het overrendement wordt verhoogd van 25 naar 45%, waarmee een voor gepensioneerden koopkrachtbescherming van 95% wordt bereikt.
- De naar onze mening overbodige reservering voor Macro-Lang-Leven vervalt.
- Actieven worden niet volledig gecompenseerd voor het verlies uit de afschaffing van de doorsneepremie.

Nu vangt de volgende fase aan, waarin het bestuur van bpfBOUW een implementatieplan en een communicatieplan moet opstellen. Wij

hebben in deze fase met twee VBG-leden in het Verantwoordingsorgaan bpfBOUW (VO) adviesrecht. Ook onze collega's van Ballast Nedam en Volker Wessels hebben elk een zetel in dit VO.

Het nieuwe pensioenstelsel heeft geen gevolgen voor de pensioenen die BAM bij Nationale Nederlanden en Aegon verzekerd heeft. Voor deze pensioenen heeft BAM toegezegd de hervatting van de indexatie te overwegen als het financieel beter gaat met BAM. Om dat te beoordelen, zijn vier criteria afgesproken, de zogenaamde stoplichten, te weten de investeringskwaliteit, de kapitaal-ratio, het resultaat voor belasting en de geldstroom. Inmiddels staan drie van de vier stoplichten op groen.

14. Activiteitencommissie

Alle in 2023 en 2024 georganiseerde excursies en bijeenkomsten zijn, met gemiddeld een grote groep deelnemers, goed verlopen, zo deelt Cor Cornelisse verheugd mede. De leden waren waren tevreden en kwamen heelhuids thuis.

Harderwijk

Aanmelden via digitale formulieren gaat steeds soepeler, doch inschrijven op papier kan nog steeds.

Voor dit jaar staan nog vier evenementen gepland: de Petanque-dag te Gouda (19 juli), de Golfdag te Lieren (22 augustus), de Najaarsbijeenkomst in Apeldoorn (september; onder voorbehoud) en de Najaarsexcursie naar Uift (november).

Tenslotte: Het regelen van al deze activiteiten kost de nodige tijd en gezonde inspanning. Cor wijst in dit verband op de noodzaak van het aantrekken van nieuwe AC-commissieleden

en roept eenieder (V/M) op om zich te aan te melden voor deze gezellige en dankbare functie.

15. Digitalisering

Onder het motto “Minder papier en meer scherm met respect voor de digibeten” zal komend jaar Jan Brouwer nog van zich laten horen op het gebied van verder digitaliseren van administratieve en financiële correspondentie.

De website wordt goed en regelmatig geactualiseerd. Er is veel op te vinden en de opmaak wordt binnenkort opgepoetst.

16. PR- en Communicatie

BAMformatie krijgt elk jaar een nieuw kافت. Eric van Baarsel dankt allen die stukken aanleveren voor dit kwartaalblad. Bij elk artikel zal een foto van de auteur prijken om het blad letterlijk meer smoel te geven. Hij vraagt om bij de tekst graag ook foto's ter illustratie aan te leveren.

Naast enkele VBG-artikelen in BAM Connect zal ook een BAM-rubriek worden geïntroduceerd in BAMformatie, aan te leveren door de pensioenafdeling van BAM. De nieuwe wervingsfolder staat inmiddels op de website

17. Rondvraag

Piet Grutters vraagt of er niet meer excursies naar BAM-werken kunnen worden georganiseerd? Cor Cornelisse antwoordt dat het lastiger zonet onmogelijk is geworden door alle veiligheidsvoorschriften op de (grote) werken. Alleen projecten met informatiecentra komen nog in aanmerking.

Wim Beukers roept eenieder op goede suggesties voor het nieuwe activiteitenprogramma aan de Activiteitencommissie door te geven.

18. Bestuurszaken

Jan Brouwer, Wim Konings en Reinier Schuring zijn aan de beurt om af te treden.

Zij stellen zich allen weer beschikbaar en het bestuur stelt voor hen voor een volgende zittingsperiode van drie jaar te herbenoemen. Dit voorstel wordt door de vergadering met luid applaus aangenomen.

19. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, dankt de voorzitter alle aanwezigen voor hun aandacht en inbreng. Hij wijst erop, dat “zonder Vrijwilligers geen Vereniging” een belangrijk motto is. Daarom dankt hij allen, die hun steentje bijdragen aan het functioneren van onze vereniging. Tenslotte wenst hij eenieder een smakelijke lunch en een gezellige dag toe en sluit vervolgens de vergadering.

Willem Aberson
Secretaris

De bijbehorende power point presentatie is te vinden bij het verslag op onze website

Heden en toekomst van BAM door Joost Nelis

Tijdens de Algemene Ledenvergadering 2024 heeft Joost Nelis, COO BAM Nederland, de huidige gang van zaken bij en de toekomstplannen van de Koninklijke BAM Groep aan de VBG-leden toegelicht. In de lange historie

van BAM hebben we allemaal een steen bijgedragen om het fundament van het bedrijf stevig te maken en te houden. Joost noemt het een voorrecht om nog even door te kunnen gaan met het verstevigen van dit fundament en met het waarborgen van de toekomstbestendigheid.

De afgelopen twee jaren is met succes hard gewerkt om het Strategisch Plan 2022-2024 Building a sustainable tomorrow) uit te voeren. De focus lag op de wijziging van de organisatiestructuur, de desinvesteringen bij verschillende

bedrijfsonderdelen, de heroriëntatie op de markten met aangescherpte risicoprofielen en het behapbaar maken van de projecten. Samen met de nadruk op sterke bedrijfseigenschappen en een hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid hebben veranderingen hun vruchten afgeworpen. Het verdien-potentieel is verbeterd en het vertrouwen van klanten, banken en beursanalisten is versterkt. BAM staat er goed voor met gerealiseerde winstpercentages, die in het verleden zelden gehaald werden.

In 2021 is de organisatiestructuur van Koninklijke BAM Groep gewijzigd. De activiteiten zijn ondergebracht in twee nieuwe divisies, één gericht op Nederland en de andere op het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Deze nieuwe structuur, met alle lokale werkmaatschappijen gebundeld, versterkt de slagkracht in de drie landen waar BAM al sterk is.

In de Strategische Plannen 2024 - 2026 ligt de nadruk op het

- **focussen** op duurzame impact voor geselecteerde markten en klanten met een gezond winst-risicoprofiel

*"Focus op hoogwaardige procesaanpak"
(Zalmhaventoren)*

- **transformeren** in markten door innovatie in duurzame en geïndustrialiseerde diensten en producten

*"Innovatie in duurzaam materieel en materiaa (asfalt)"
Samenwerking AsphaltNu*

- **uitbreiden** in groeimarkten in lijn met de duurzaamheidsambities. De dialoog met de opdrachtgevers krijgt ook een ander karakter: niet afwachten wat de klant wil maar vooraf hulp bieden bij het oplossen van duurzaamheidsvraagstukken.

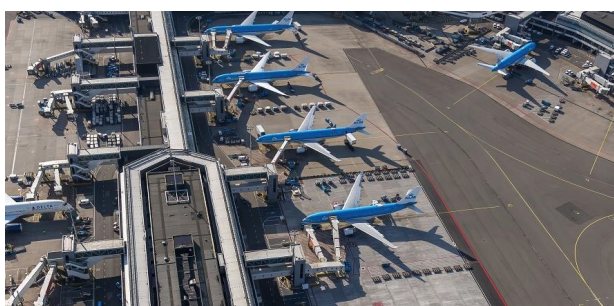
*"Uitbreiden in energienetwerken"
Transformatiestation, Wijk aan Zee*

Woningbouw richt zich op (kosten-)efficiency en op groei in bio-based (natuurlijke-) en hernieuwbare materialen. Denk hierbij aan hout, cellulose, vezels, suikers, micro-organismen of eiwitten. Bij de vorming van deze grondstoffen wordt veel CO2 opgenomen, dat in de bouwmaterialen opgesloten blijft. En het blijkt een goed gevoel te geven hierin te wonen. Om op dit gebied onderscheidend te zijn, verandert ook de samenstelling van het personeel. Waar voorheen de technisch- en financieel geschoolden de dienst uitmaakten, vraagt de veranderstrategie nu om de inzet van ecologen en biologen. Een veel bredere focus dus.

Niet-woningbouw (U-bouw) maakt zich sterk voor het verkrijgen van projecten tot circa € 30 miljoen in economische kerngebieden, die onderscheidend zijn door een grote eigen

inbreng in de procesorganisatie. Projecten hoeven niet groot te zijn en in grote steden te liggen. Vaak is het verdienpotentieel in verspreid liggende regionale gebieden groter.

Ook het hoogwaardig beheer en onderhoud voor opdrachtgevers, die in meerdere delen van de markt opereren, blijkt een solide marktdeel te zijn. En tot slot wordt zeer innovierend gewerkt aan het zoeken naar nieuwe hergebruik-toepassingen.

Schiphol

Infrastructuur focust zich op marktgebieden die in beweging zijn. Aanvragen worden getoetst op beheersbaarheid van de operaties en de goede verdeling van risico's. Het gaat om waarde creëren en onderscheidend zijn in lange termijn projecten en samenwerken met goede partners. Dit zijn bedrijven, die verder kijken dan hun portemonnee en oog hebben voor duurzaamheidsdoelen en hoogwaardige procesaanpak. Integrale projecten lenen zich hier goed voor. Klanten, die met meerdere disciplines van BAM werken (Schiphol), een vroegtijdige betrokkenheid en optimale en segment-overschrijdende samenwerking, leveren mooie resultaten op voor eenieder. BAM Infra brengt deze benadering ook in de praktijk bij de uitbreiding van de laag- en middenspanning laadinfrastructuur, dit in opdracht van Stedin. Een enorm nieuw werkgebied met veel potentie.

Uitbreiding Laag- en Middenspanning Laadinfrastructuur

De duurzaamheidsstrategie van BAM gaat uit van toetsing aan de 8 van de 17 zgn. SDG's, Sustainable Developments Goals van de Verenigde Naties:

- **Decarbonisatie** ofwel CO2-vermindering. Veel wordt geïnvesteerd in het verduurzamen van materiaal en materieel. Zoveel mogelijk elektrificeren.
- **Circulariteit**: de eerdergenoemde focus op hernieuwbare materialen.
- **Klimaatadaptie**: het zodanig inrichten van onze leefomgeving, dat de gevolgen van klimaatverandering kunnen worden opgevangen.
- **Biodiversiteit**; de natuur weerbaar maken, een handje te helpen (bestuiving per drone) en meer koel groen aanplanten.
- **Veiligheid, gezondheid en inclusiviteit**: een veilige werkomgeving en open communicatiestructuren.
- **Maatschappelijke meerwaarde**: sociale betrokkenheid, techniekonderwijs op scholen bevorderen, iets tragere medeburgers een handje helpen.

Je kunt je afvragen wat een bouwbedrijf hier allemaal mee te maken heeft? Heel veel zo blijkt. De maatschappij vraagt om aandacht voor deze thema's en zo ook opdrachtgevers. De kansen op de markt nemen sterk toe, wanneer bedrijven hier serieus mee bezig zijn en dit durven uit te dragen.

Waar staat BAM in 2030? De plannen samengevat in tijdvakken:

2024 - 2026

Focus op markten en klanten passend bij BAM's strategie en met een goed winstprofiel. **Transformatie** naar duurzame en meer geïndustrialiseerde producten en diensten. **Uitbreiding** in duurzame en winstgevende markten.

2027 -2030

Als leider in duurzaamheid verder uitbreiden in winstgevende markten die op duurzaamheid zijn gericht.

In 2030 is BAM dan toonaangevend in Bouw en Infra in geselecteerde markten, die duurzaam en winstgevend zijn. Gedreven door een high performance-organisatie met gemotiveerde en betrokken medewerkers. En met sterke financiële- en duurzaamheidsprestaties.

En tenslotte: dit alles gebouwd op de basiswaarden. Waarde voor de medewerkers, voor de klant, voor de maatschappij en voor de aandeelhouder.

En dat weer gebaseerd op een veilige omgeving (in alle opzichten) voor de medewerkers waarin inclusiviteit, duurzaamheid, samenwerking, eigenaarschap en betrouwbaarheid de kernwaarden zijn.

De voorzitter dankt Joost Nelis voor de interessante inblik in de strategieën van BAM waarna de leden met applaus deze dank ondersteunen.

Willem Aberson
Secretaris

Van de Activiteitencommissie

Mogelijk hebben jullie alweer een aantal recreatieve dagen meegemaakt. We bezochten de Hanzestad Harderwijk met stadsrondleiding en museumbezoeken.

Vooral het Marius van Dokkum Museum viel erg in de smaak. Voor de ledenvergadering in Leiden waren we te gast bij het Fletcher Wellness-Hotel, waar ook de catering gedurende de dag prima werd verzorgd. In de middag bezochten we naar keuze Naturalis of de Hortus Botanicus. Het aantal aanwezige leden was minder dan verwacht. Mogelijk door vakanties en wellicht doordat de locatie, Leiden in die drukke randstad, leden wat minder aansprak of dat het bijwonen van een Algemene Ledenvergadering zich niet in een hoge populariteit mag verheugen. Elders in dit blad lezen jullie de verslagen en kun je nagenieten bij de foto's.

Marius van Dollum Museum, Harderwijk

De traditionele VBG Golfdag is dit jaar op donderdag 22 augustus 2024. Naast de 18-holes baan blijft de 9-holes baan open voor de wat langzamere senioren. De belangstelling voor de clinic is stijgende. We gaan ermee door om je kennis te laten maken met deze gezonde sport. Doe gerust een keer mee met de clinic!

Nu, als vast onderdeel van het programma, organiseren wij op vrijdag 19 juli 2024 weer een Petanque middag bij PVG in Gouda. We laten de 'Jeu de Boules' -ballen wederom rollen. Echt een leuke activiteit om een keer aan mee te doen.

Op de ledenvergadering moesten we nog een voorbehoud maken voor onze najaars-bijeenkomst met bezoeken aan Paleis Het Loo en de tuinen. Inmiddels, na een gesprek met toelichting en onderhandelen, is dit (financieel) toch mogelijk geworden.

Op donderdag 26 september en dinsdag 1 oktober 2024 gaan we er op bezoek.

Paleis 't Loo

Voor de najaarsexcursie gaan we naar Ulft, diep in de Achterhoek en bezoeken we het Nederlands IJzermuseum en het complex van de voormalige DRU-fabriek. Ook gaan we met fluisterboten varen op de Oude IJssel en wel op dinsdag 5 en woensdag 6 november 2024.

Voor meer informatie over het jaarprogramma nodigen we jullie uit om op onze website te kijken bij Activiteiten.

Op zaterdag 8 juni 2024 zijn jullie misschien naar de Dag van de Bouw geweest. Het aantal BAM-projecten was helaas niet groot. Wij laten jullie ieder jaar weten waar op welke BAM-werken jullie welkom zijn en misschien als oud-medewerkers extra aandacht krijgen.

De uitnodiging en aanmelding voor 'Leiden' ging voor de meeste leden geheel digitaal. Van de leden die per post zijn uitgenodigd, kwam maar één aanmelding binnen! Het juist en volledig digitaal invullen vraagt wellicht nog enige aandacht en gewenning. Mogelijk is dat ook de reden, gezien het geringere aantal aanmeldingen, waarom leden aarzelen om zich aan te melden. Dat zou erg jammer zijn, dus laat het ons alstublieft weten!

Het komt regelmatig voor dat leden bij het aanmelden hun lidmaatschapsnummer niet kunnen vinden. Ga daarvoor naar onze website bam-gepensioneerden.nl en vervolgens naar Alleen voor leden (vul gebruikersnaam en wachtwoord in) en dan naar Actueel.

Daar vind je op Ledenlijsten Sortering op achternaam je lidmaatschapsnummer.

GEZOCHT

Vrouwelijke kandidaat
voor
Activiteitencommissie

De Activiteitencommissie blijft zich oriënteren op het vinden van kandidaten om zich bij ons aan te sluiten. We zijn vastbesloten een vrouwelijke kandidaat te interesseren. Voel jij je aangesproken, kom dan eens geheel vrijblijvend kennis maken met de huidige AC-leden, woon een AC vergadering bij en help een keer mee met het organiseren. Het is hartstikke leuk en ook dankbaar werk.

Wij begroeten jullie graag weer op onze komende recreatieve activiteitendagen.

Suggesties voor nieuwe bezoeklocaties blijven altijd welkom!

*Cor Cornelisse namens de
Activiteitencommissie*

Van de Sociaal Economische Commissie (SEC)

De SEC verwelkomt twee nieuwe leden, Jan Molenaar en Tom van Beek. Jan is pas kort gepensioneerd. Hij was lid van de pensioencommissie van de Centrale

Ondernemingsraad, de COR. Dus goed ingevoerd in pensioenzaken. Tom was directeur Human Resources op concernniveau. Dus ook thuis in de sociaal-economische zaken waar de SEC voor staat. We zijn blij met de versterking.

Jan Molenaar

Tom van Beek

Het nieuwe pensioenstelsel

Het nieuwe pensioensysteem krijgt langzaam maar zeker gestalte. De eerste fase is afgerond. Sociale Partners moesten vastleggen hoe ze het nieuwe pensioenstelsel willen inrichten. In het zogenaamde Transitieplan staat hoeveel premie ze willen betalen en welk pensioen ze daarmee denken te kunnen bereiken. In het plan geven ze met name veel aandacht aan de sociale aspecten. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, uitkeringen aan nabestaanden en de kapitaaloverdracht van kortlevenden naar langlevenden. In deze fase hadden verenigingen van gepensioneerden het hoorrecht. Dat wil zeggen, dat we commentaar mochten geven op het concept-transitieplan. Dat deden we samen met de collega's van Volker Wessels en Ballast Nedam. We hebben daarbij ons sterk gemaakt voor een koopkrachtig pensioen. Een pensioen dat de inflatie kan bijhouden. Daarin hebben we wel een aanzienlijke verbetering bereikt, maar altijd nog minder dan we wenselijk vinden. Het is belangrijk daarbij te bedenken dat we de laatste 12 jaar zo'n 15% achter zijn gaan lopen op de inflatie. Dat zal in het nieuwe stelsel waarschijnlijk wel beter worden. En dat was ook de aanleiding tot de systeemwijziging.

Nu gaan we de tweede fase in.

Pensioenfondsen moeten het transitieplan uitwerken in een nieuwe regeling.

Kern van het nieuwe stelsel is dat iedereen zijn eigen pensioenspaarpot krijgt. Het kapitaal van het fonds wordt dus verdeeld over alle deelnemers. Werkenden, slapers en gepensioneerden. We vinden het belangrijk dat gepensioneerden genoeg kapitaal krijgen toegewezen om het huidige pensioenniveau te behouden. Dat zal wel lukken. We verwachten dat er dan nog voldoende kapitaal over is om een deel van de inflatieachterstand in te lopen. Of dat lukt, hangt af van de vraag of de dekkingsgraad ten minste 125% bedraagt op de dag van de transitie.

De bij Nationale Nederlanden en Aegon verzekerde pensioenen

Een deel van de pensioenen die werden opgebouwd bij door BAM overgenomen bedrijven is ondergebracht bij verzekeringsmaatschappijen. Het gaat onder anderen om pensioenen die door Wilma, HBG en NBM zelf werden beheerd in eigen bedrijfspensioenfondsen. Die fondsen zijn na de fusie dus niet bij het bedrijfstakpensioenfonds voor de bouw ondergebracht, maar bij Nationale Nederlanden en Aegon. Deze pensioenen hoeven niet te worden aangepast aan de nieuwe pensioenwet. Verhogingen om voor inflatie te corrigeren worden uit beschikbare depots gefinancierd. Als zo'n depot leeg is, kan BAM bijstorten. Nu is het HBG-depot al leeg. En de andere depots zijn op termijn ook eindig. BAM stelt dat alleen kan worden bijgestort als het goed gaat met BAM. En het gaat de laatste jaren aanzienlijk beter dan voorheen. Tweemaal per jaar overleggen we met BAM en maken we ons sterk voor hervatting van de indexatie.

Frits Scheublin

Contactpersonen katern

De contactpersonen in Gouda voor een vergadering met bestuur en commissieleden. Niet alle contactpersonen konden aanwezig zijn.

Onze vereniging heeft eenendertig regionale kringen. Per kring wordt één lid (soms een echtpaar) aangesteld als contactpersoon. De contactpersonen bellen de leden in hun kring regelmatig (zo'n twee keer per jaar) en besteden speciale aandacht aan jubilea en andere belangrijke gebeurtenissen. Bij jubilea denken wij aan een 'lustrum' verjaardag (70, 75 jaar enz.) of een huwelijks jubileum van 40, 50, 60 jaar. Men ontvangt dan een presentje van de vereniging en de contactpersoon komt dat graag persoonlijk overhandigen.

Ook kunnen de contactpersonen de leden ontmoeten bij verenigingsactiviteiten. Dan heb je even gelegenheid om elkaar te spreken tijdens de koffie/thee of een wandeling.

De ervaring is dat veel leden deze contacten erg op prijs stellen. Heeft het lid weinig of geen behoefte aan contact dan wordt dat natuurlijk gerespecteerd. Een eventueel cadeautje wordt dan gewoon opgestuurd.

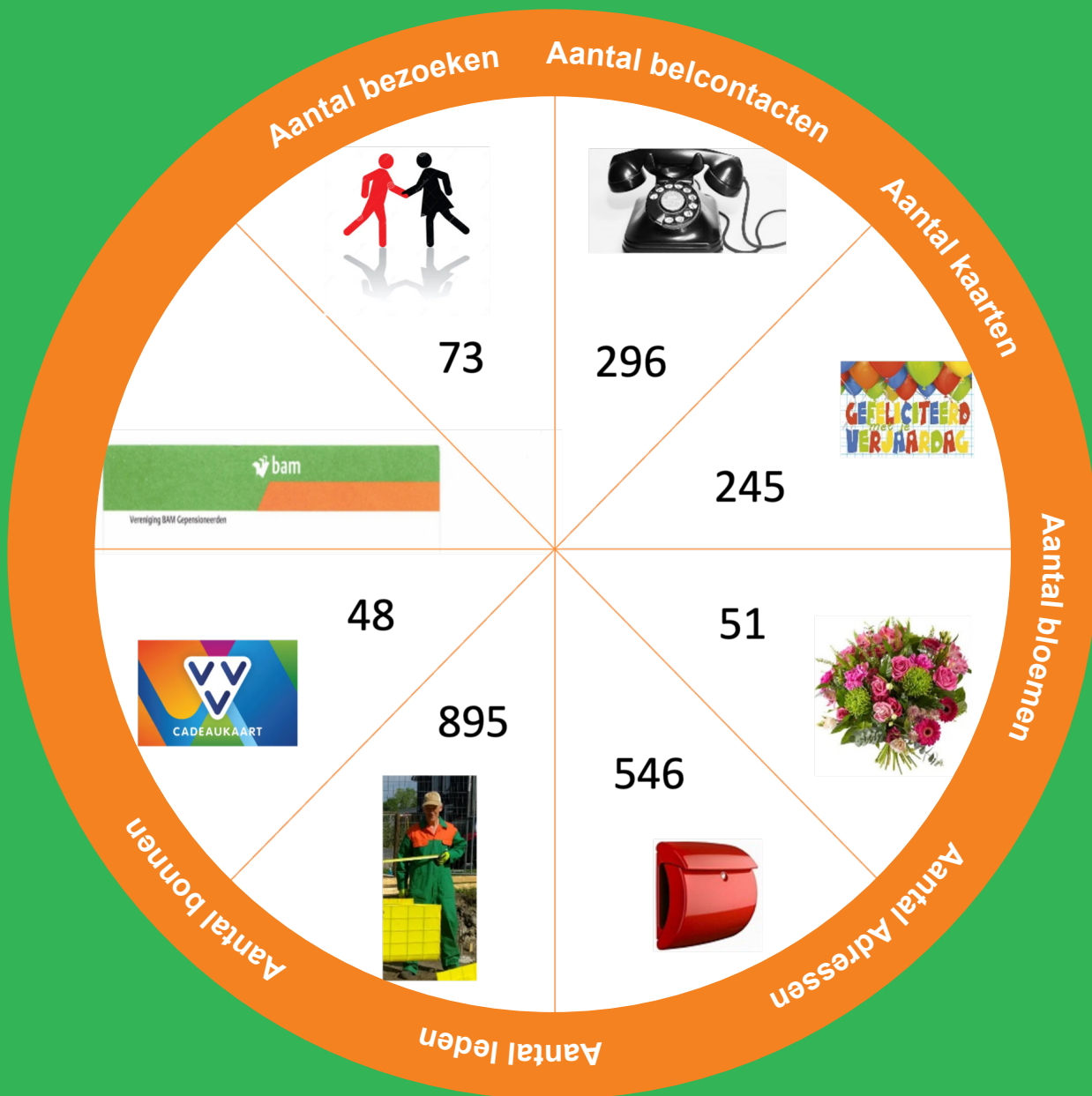
Een van de leuke dingen van het 'vak' van contactpersoon is het directe contact met

bestuur en commissies.

Zo nodigt het bestuur de contactpersonen tweemaal per jaar uit voor een overleg: de ene keer in Bunnik, de volgende keer in Gouda. Hierbij zijn ook de leden van de Sociaal Economische Commissie (SEC) betrokken, evenals de leden van de Activiteiten Commissie (AC).

De bestuursleden doen dan verslag van hun activiteiten van het afgelopen halfjaar en delen hun plannen voor het komende halfjaar. Er wordt altijd tijd ingeruimd voor een medewerker van BAM, die een presentatie geeft van een project of activiteit.

Na de lunch is er dan gelegenheid voor de contactpersonen om met elkaar te overleggen hoe de zaken ervoor staan. Ook bespreken we samen ideeën en initiatieven om het werk van de contactpersonen te verbeteren en het contact met de leden te optimaliseren. En heeft een contactpersoon ergens moeite mee? Dan kan hij/zij dat hier bespreken met collega's, vaak met mooie oplossingen tot gevolg.

Hierboven zie je hoe de contactpersonen in de periode oktober 2023 tot en met maart 2024 het contact met onze leden hebben vorm gegeven. Dit maakt onze vereniging zo uniek: hoewel we een grote vereniging zijn is op deze manier het contact met de leden toch heel direct en persoonlijk.

Contactpersonen en commissieleden in overleg met bestuur

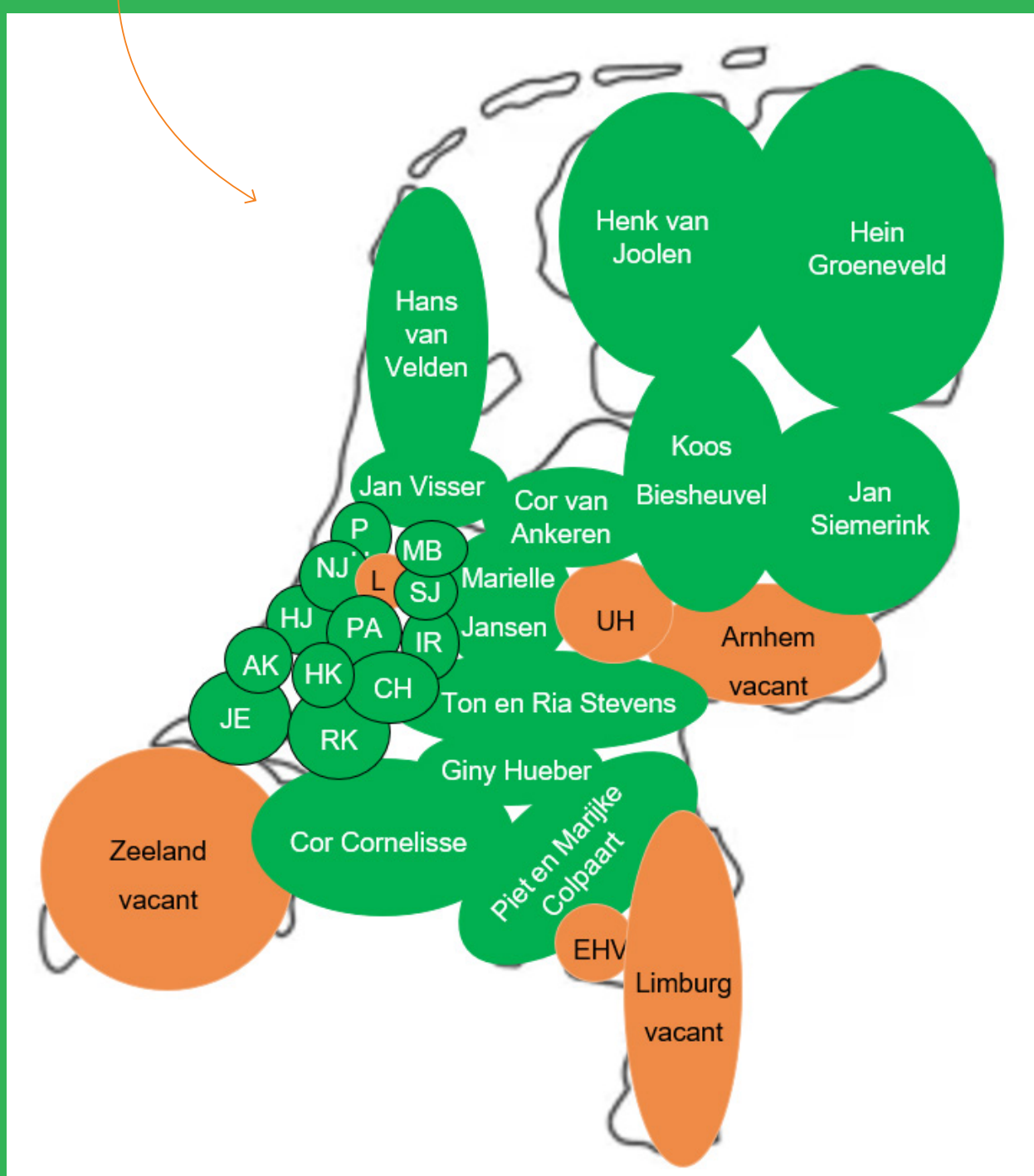
Contactpersonen en hun kringen

PH Piet de Heij
 MB Meije de Boer
 NJ Niek Jonkman
 SJ Simon en Joke Roelofs
 HJ Hans Jansen
 PA Peter Alkemade
 IR Ineke Roedoe
 AK Ad Kerklaa

HK Hanni Kerklaan
 CH Carlien Heuvelink
 JE Jean en Elly Muijtjens
 RK Rob Kuipers

Kringen

L Leiden
 UH Utrechtse Heuvelrug
 EHV Eindhoven e.o.

De werkgroep contactpersonen stelt zich voor

Reinier Schuring (1949)

Na de opleiding Bouwkunde en na militaire dienst in 1974 bij HBM Utiliteitsbouw begonnen als medewerker bedrijfsbureau. Veel internationaal gewerkt, ook met Interbeton voor projecten in het Midden Oosten. Uiteindelijk als adjunct directeur voorbereiding in 2012 met de VUT/pensioen gegaan. Getrouwd met Tiny, drie kinderen en vijf kleinkinderen. Vakanties vaak met de caravan naar Frankrijk maar ook regelmatig verder weg met het vliegtuig. Voor de VBG bestuurslid, met het aandachtsgebied de contactpersonen en ledenwerving.

Simon Roelofs (1946)

Na de MTS Bouwkunde, militaire dienst en diverse omzwervingen bij diverse aannemers ben ik in 1981 begonnen bij Interbeton als inkoop. Het eerste project waarbij ik betrokken was is een Jetty in Cilacap Indonesië. Tijdens een periode met te weinig werk werd ik overgeplaatst naar HBM in Amsterdam. Een fijne tijd met heel veel grote utiliteitsbouw werken waaronder Paleis van Justitie, Hemweg Centrale en de Terminal Schengen op Schiphol. In 2009 werd ik gepensioneerd en vanaf 2011 ben ik, samen met mijn vrouw Joke, contact persoon van de kring Gouda II.

Wij hebben jaren gekampeerd. Eerst met vouwvagen, later met caravan. Ook ben ik 25 jaar lid geweest van het Rotterdams Opera koor met vele uitvoeringen in de Doelen te Rotterdam.

Marielle Jansen (1947)

Een buitenbeentje, want nooit bij BAM gewerkt. Wel altijd in de bouw: P&O bij ERA Bouw en bij Van Wijnen. Getrouwd met de BAM-mer Frits Scheublin, en daardoor sinds een jaar of vijf contactpersoon kring Utrecht. Tevens lid van het Verantwoordingsorgaan van BPF Bouw en heel erg druk met de nieuwe pensioenwet. Dus nog steeds aan het werk.

Jan Visser (1948)

Ik ben in 1970 in dienst getreden bij HBM op het regiokantoor in Amsterdam. Tot 2002 met veel plezier het bedrijf trouw gebleven en daarna andere wegen ingeslagen. Inmiddels alweer vele jaren met pensioen en ca. 10 jaar als contactpersoon actief binnen de VBG. Ik vind het leuk om samen met oud-collega's te praten over de werkervaringen maar ook over de huidige activiteiten en de toekomst. Samen met echtgenote Esther genieten we van de vrije tijd die we hebben en van onze kinderen en 4 kleinkinderen.

Verslag van drie dagen Bezoek aan Harderwijk in april

Een aantal leden heeft de moeite genomen om van hun Harderwijk-dag hun verhaal aan het papier toe te vertrouwen.

De aanmeldingen stroomden digitaal snel binnen en de geplande twee dagen waren gauw gevuld. Gelukkig was er nog een derde dag te organiseren.

Hieronder volgen de verslagen.

De Activiteitencommissie

10 april

Het verhaal van Ans en Jan Heijsteeg die op 10 april meedingen, een dag met mooi weer. Voor Ans bekend terrein, haar moeder is hier geboren en ze kwam regelmatig bij oma en opa logeren.

Parkeren in de Houtwal-parkeergarage, helemaal in een spiraal naar beneden (20 m). Jan, als constructeur, herkent de bouwwijze: diepwanden en een in de grond gevormde buiten-betonwand. Met een ronde plattegrond en een constante helling.

Maar zin in koffie, dus snel naar “de Bank” voor koffie met appeltaart. Leuk dat de toiletten nu in de voormalige kluis zijn. Wij gaan eerst de stadswandeling doen met een dame als enthousiaste gids. We beginnen bij de Smeepoort, met zijn ingemetselde stenen waarop data van diverse watersnoden in 1570, 1825 en 1916, toen het water wel tot 3,20 meter hoog kwam.

Smeepoort

Vervolgens lopen we naar de Grote Kerk, de grootste van Gelderland. De toren is er niet meer. Wel is te zien aan het plaveisel waar hij ooit stond. Vroeger werd de toren als vuurtoren gebruikt, met brandende takkenbossen bovenop als baken voor de vissers.

In de 18e eeuw begon het verzakken en in 1797 is hij op een zaterdag ingestort, gelukkig niet tijdens een zondagdienst! Eén muur bleef staan en er werd besloten om die ook weg te halen. Met diverse kanonnen werd dat geprobeerd, maar uiteindelijk lukte het pas na 48 schoten met een kanon uit Zutphen.

Grote Kerk

Geen geld meer voor herbouw. Oorspronkelijk was het alleen een (Maria)kapel. Later uitgebouwd tot de Gotische kruisbasiliek van nu. Katholiek! Dus toen katholieke diensten werden verboden, werd het een protestantse kerk en werden alle schilderijen witgekalkt. De kalk wordt nu weer voorzichtig weggehaald, waarna mooie schilderijen met verhalen tevoorschijn komen. Veel grafstenen (van rijke stinkers) met vaak mooie reliëfs. In 1503 was er een grote stadsbrand en in de kerk is nog brandblusmateriaal te zien.

Brandblusmaterieel

Harderwijk is een Hanzestad, kreeg in 1231 stadsrechten en dan mochten er jaarmarkten gehouden worden.

We lopen door naar het vissershuisje, waar beneden ruimte was om netten te drogen

en de huiskamer iets hoger lag om ook bij overstromingen de spullen droog te houden. Er hingen schilderijen van Eibert den Herder, een voormalige visser die zich fel tegen de afsluiting van de Zuiderzee keerde, echter zonder resultaat.

Hij zette zich daarna in om het toerisme te bevorderen, samen met zijn zoons, die een speeltuin met wat zeedieren begonnen en uiteindelijk ook de stichters van het Dolfinarium werden. Er waren ook schilderijen van Martinus Lieman, met daarop vissersschepen en kleine platte rechthoekige bootjes, waarmee de "bootschuivers" de vis aan wal brachten. De vissersboten konden zelf door de ondiepten niet bij de oever komen.

Door naar de Vischpoort, vaak vereeuwigd, met een stuk oude muur met nissen waarin een beeld van een visser die afscheid neemt van zijn vrouw. Door deze poort werd de vis aangevoerd, nu nog verbeeld in kleine zilverkleurige visjes in het plaveisel. Langs de oude synagoge gelopen, waar op een muurplaque de namen staan van alle 43 joodse bewoners die zijn omgekomen.

Vischpoort

We beginnen trek te krijgen en gaan op weg naar Restaurant De Admiraal voor de lunch. Onderweg werd nog verteld over de universiteit van Harderwijk, voor velen vast bekend van het klokhuis: professor Fetze Alsvanouds. Dit was een universiteit waar bekende mannen afgestudeerd zijn. Ze kwamen hier naartoe omdat promotie minder duur was en sneller verliep. Bekende namen zijn Linnaeus en Boerhave.

Na een lekkere lunch bezochten we eerst

het Stadsmuseum met het Hanzepaardje uit ca. 1300. Een beeldje van 80 gram, dat werd gebruikt om de waarde te bepalen van gouden of zilveren munten. Het werd 700 jaar later in een beerput gevonden. Een replica staat nu buiten de stadsmuur ter hoogte van een voormalige Zeepoort.

Replica Hanzepaardje

Vervolgens nog naar het Marius van Dokkum Museum in het voormalige universiteitsgebouw. Schilderijen met humoristische taferelen, echt een aanrader, zó leuk!

Weer naar De Admiraal voor nog een laatste drankje met snack. Terug over de boulevard met zicht op het Hanze Baken, een koggeschip op golven met bladgoud, een kunstwerk van Marte Röling.

*Jan en Ans Heijsteeg
(Jan was constructeur bij BAM Infra consult,
Ans zat in het kleuteronderwijs)*

16 april

Het verhaal van Ina Kastelein, die met echtgenoot Gerrit meeging op 16 april, een frisse dag met wind, buien maar ook zonnige periodes.

Zoals gebruikelijk werden we hartelijk welkom geheten door onze gastheren in Brasserie De Bank. Voorzien van koffie en groot gebak konden wij er wel weer even tegen. We werden ingedeeld bij de groep van Wim Beukers, die ons op zijn eigen enthousiaste wijze door Harderwijk loodste.

Marius van Dokkum

Eerst naar het voor ons onbekende Marius van Dokkum Museum, gevestigd op een hele mooie plek in de historische binnenstad. In de Snijkamer van de voormalige Universiteit, waar professoren lichamen ontleedden tijdens de anatomische lessen, hangen nu dus prachtige schilderijen van Marius van Dokkum, de enige nog levende schilder in Nederland met een eigen museum. Het is leuk dat de audiotour door hemzelf is ingesproken, zodat je hem ook als mens beter leert kennen. Hij heeft er een atelier waar hij regelmatig aan het werk is. Er wordt permanent een film vertoond waarin hij over zichzelf en zijn werk vertelt. Dat zit vol met herkenbare situaties en allemaal met humor. Door een gift van zeven ton van de Vriendenloterij is het mogelijk geworden te verhuizen naar een veel groter historisch pand, waardoor het voor meer mensen toegankelijk wordt en waar ook ruimte is voor tijdelijke tentoonstellingen.

Nadat wij het museum met een glimlach verlieten, hebben we bij Restaurant De Admiraal genoten van een uitstekend verzorgde lunch.

Stadsmuseum

Op naar het Stadsmuseum van Harderwijk. Een prachtig oud gebouw, vernieuwd en nu ingericht als pseudo-pension. Een film toont gasten uit vroegere tijden, die allemaal hun verhaal vertellen. In de diverse ruimtes wordt het verleden levend. Er was ook een tijdelijke tentoonstelling te zien van fotografe Daniëlle van Zadelhoff. Zij maakt bijzonder indringende foto's, die veel eenzaamheid en kwetsbaarheid uitstralen. Wel heel mooi, maar je wordt er niet bepaald vrolijk van.

Vervolgens nog met gids de stadswandeling met verhalen over het verleden. In 1231 kreeg Harderwijk stadsrechten en ontwikkelde zich tot een belangrijke Hanzestad gelegen aan de Zuiderzee, nu het IJsselmeer (Wolderwijd). In ontwikkeling is plan Waterfront met meerdere eilanden voor woningbouw en recreatie. In het stadje is er echter nog veel uit het verleden te bewonderen. Bijvoorbeeld het laatste nog in takt zijnde vissershuisje. In 1628 genoemd als huis met 'hang' (rokerij). Er woonde ooit een kalk- en steenhandelaar, die enkele jaren burgemeester was. Als je het huisje bekijkt is het voor ons moeilijk voor te stellen dat er ook grote gezinnen in leefden. Langs een gedeelte van de oude stadmuur met zogenaamde spaarbogen, die toegepast werden omdat er dan minder stenen nodig waren. De bogen werden ook door arme mensen gebruikt om een huisje tegenaan te bouwen; je had dan alvast één muur. Harderwijk met zijn rijke geschiedenis is het waard nog eens te bezoeken.

Daarna was het tijd voor een gezellige afsluiting van de dag bij Restaurant De Admiraal, waar we met elkaar genoten van een drankje compleet met bitterballen, wat erg in de smaak viel.

Vissershuisje

Terug naar Brasserie De Bank voor het facultatieve diner. We pasten precies in het zaaltje, er gaan veel makke schapen in een hok. We hebben hier gezellig met elkaar heerlijk gegeten. Daarna voldaan huiswaarts na een fijne dag met nieuwe ontmoetingen en weerzien met oude bekenden.

Veel dank weer voor de goede organisatie van de dag en het begeleidende team Wim Beukers, Joost Lobach en Ton Stehouwer.

Allemaal een fijne zomer en een hartelijke groet,

Ina Kastelein
(werkzaam bij voorgangers van BAM
Infratechniek in administratieve functies)

24 april

Het verhaal van Henk van Joolen die op 24 april meeding, een dag met wisselvallig weer, lichte regen dan weer droog en een waterig zonnetje, steeds met een gure bries.

In Harderwijk de auto als aangegeven met

VBG-bebording geparkeerd in de fraaie ondergrondse parkeergarage. Na een korte wandeling aangekomen in Brasserie De Bank, duidelijk een voormalig bankgebouw, voor een heerlijke kop koffie met gebak.

In drie groepen verdeeld begon daarna het dagprogramma. Voor mij met een bezoek aan het Marius van Dokkum Museum, een museum geheel gewijd aan het omvangrijke werk van kunstschilder Marius van Dokkum. Nogal uitzonderlijk daarbij is dat je hem in dit museum in levenden lijve kunt tegenkomen. De collectie van het museum wordt nog regelmatig met nieuwe werken aangevuld. Zijn werk is vooral realistisch met een komische noot, zoals ook de teksten in de door hemzelf ingesproken audio-rondleiding serieus maar met komische opmerkingen en verwijzingen over het voetlicht worden gebracht. De meestal kleinere doeken worden afgewisseld met enkele grote schilderijen, waarop de personages voor het merendeel naar jou als toeschouwer kijken.

Schilderij Marius van Dokkum

Na de lunch met uiteraard een broodje kroket in restaurant De Admiraal aan de Strandboulevard volgde het tweede onderdeel van deze afwisselende dag.

Voor mij was dat de stadswandeling. De enthousiaste gids, voormalig onderwijzeres, kon veel vertellen over de gebouwen die we tijdens de wandeling bezochten of bekeken. Over de Vischpoort, gebouwd eind 14e eeuw en de enig overgebleven stadspoort aan de zeezijde van Harderwijk. Er is nog een kleine poortopening verderop in de stadsmuur langs de Strandboulevard. Later werd de Vischpoort als vuurtoren gebruikt. Op het dak werd een vuur ontstoken als dat nodig was. Verder in de tijd vervangen door een glazen koepel met vuurtorenlicht, nu niet meer in gebruik. Op de Vischmarkt bezochten we het voormalige huis van een rijke vissersfamilie, met onvoorstelbaar kleine kamers en bedsteden waarin halfzittend geslapen werd, geheel naar de toenmalige gezondheidsinzichten.

Harderwijk heeft als Hanzestad een periode van grote bloei gekend. Woningen in Harderwijk werden toen al in steen gebouwd, vandaar het woord 'steenrijk'. Beprekter van grootte en in eenvoudiger stijl dan in de grote Hanzesteden.

De grote kerk, oorspronkelijk de Onze Lieve Vrouwe Kerk, werd in de 14e en 15e eeuw gebouwd als katholieke kerk, maar werd in 1578 na de reformatie en de beeldenstorm een hervormde kerk. De kerk was toen groter met een toren van zo'n 100 m hoog. In 1797 stortte de helft van de toren in en vernielde daarmee een flink deel van de kerk. De rest van de toren is met een kanon neergehaald. Bij de laatste restauratie kwamen gewelfschilderingen van rond 1560 tevoorschijn waarvan was aangenomen dat die al lang geleden waren verdwenen. Ze zijn mooi gerestaureerd.

Stadhuis

Als laatste werd het oude, inmiddels niet meer in gebruik zijnde stadhuis bezocht. Een flink gebouw in eenvoudige bouwstijl met weinig getoonde rijkdom. Dat was anders in de raadzaal waar de muren waren afgewerkt met panelen van behang in kleurrijk leer, verder gevuld met zes grote schilderijen van voor Harderwijk belangrijke leden van het Oranjehuis. De raadzaal is nu in gebruik als trouwlocatie.

De stadswandeling eindigde bij het Stadsmuseum, waar na een inleidende korte film een aantal aspecten van de historie van Harderwijk kon worden bekeken. Naast aandacht voor het kleine oude centrum kwamen ook de latere uitbreidingen van de stad aan bod, net als cultuur, industrie, ambachten, handel en niet te vergeten de visserij.

Deze mooie dag werd geanimeerd afgesloten met een hapje en drankje in restaurant De Admiraal. Het weer was weliswaar niet optimaal, maar zo veel last hadden we er niet van, mede dankzij de museumbezoeken. Degenen die zich daarvoor hadden opgegeven, genoten nog van een heerlijk en gezellig diner in Brasserie De Bank.

*Henk van Joolen
(werkzaam als calculator bij NBM Wegen in Slochteren, later BAM Infra in Tynaarlo provincie Groningen, hij is tevens Contactpersoon in kring Groningen)*

De contactpersoon op pad

Magda en Co Versteeg

In het voorjaar mocht ik op bezoek bij Magda en Co Versteeg, om een paar jubilea met hen te vieren.

Allereerst de 85e verjaardag van Co, die plaatsvond op 23 maart en gepast gevierd was met de kinderen. Namens de vereniging mocht ik hem een mooie boekenbon overhandigen.

Co vertelde me dat een paar dagen na mijn bezoek, zijn 70-jarig lidmaatschap van het FNV gevierd ging worden. Het FNV mag blij zijn met zo'n trouw lid! En of dat nog niet genoeg was: kort na mijn bezoek zouden Co en Magda samen 25 jaar lid zijn van onze mooie vereniging VBG. Een boekje bloemen gaf ook aan dat jubileum een feestelijk tintje.

Nel en Dick Heijkamp

Gemaakt door fototeam KenM, Nieuwegein

Op 25 april was het 60 jaar geleden dat Nel en Dick Heijkamp elkaar het Ja-woord gaven. Nel was destijds nog maar 19 jaar oud, Dick pas 22, maar ze wisten heel goed wat ze deden en zijn nu, 60 jaar later, nog steeds heel gelukkig met elkaar.

Ik mocht bij hen op bezoek komen in hun mooie huis in Nieuwegein, met een fraaie bos bloemen en Dick en Nel vertelden graag over hun mooie huwelijksverjaardag, het bezoek van de wethouder, de bezoeken van kinderen en kleinkinderen en verdere familie. Een dag waarop ze nog graag terugkijken!

*Marielle Jansen
Contactpersoon Utrecht*

Hartewens

Jaren geleden had ik het geluk om een gebruikte ronde Artek tafel met twee bijbehorende stoelen (Aalto 68) cadeau te krijgen van een bevriende trappenmaker. Weliswaar eerst nog even door een schilder als verftafel in een

leeg huis hier dichtbij gebruikt, maar dat kon weggeschuurd en opnieuw transparant gelakt. In BAMformatie1-2022 berichtte ik daarover.

Na jaren kon ik mij niet langer beheersen en besloten wij om er de twee nog ontbrekende stoelen nieuw bij te kopen. Ik belde vandaag de woonwinkel en ja hoor, ze zou eens kijken of ze er al waren.

Aalto 68 stoel

Een half uur later waren ze hier in twee kartonnen dozen, met certificaat en al. En met een abiturient*) van het meubel-college, niet alleen om te bezorgen maar ook te monteren. Die jonge heer kon nog wel wat hulp gebruiken. Een lijmtang stond toevallig in een hoek van de keuken. Hij liet zich bepraten die ook te gebruiken en aanvaardde mijn montagehulp.

Na de eerste de tweede stoel, maar helaas lukte die niet. Verkeerd voorgeboord in Finland. Dat zal de meubelmaker wel even over doen, ik neem ze weer mee. U krijgt ze zo weer terug.

Dat is nergens voor nodig, als ze maar goed zijn.

TIMMERMAN

*) iemand die een eindexamen met goed gevolg heeft afgelegd

Verslag Voorjaarsbijeenkomst in Leiden 22 mei 2024

Een bezoek aan het nieuwe gebouw van het Museum Naturalis stond al enkele jaren op ons programma. Een complete dag inclusief de Ledenvergadering en de catering op deze locatie was echter financieel niet haalbaar. Door op een andere locatie gebruik te maken van vergader- en restaurantfaciliteiten was het nu wel mogelijk.

De ontvangst met koffie/thee en een flink stuk appeltaart in het Fletcher Wellness-Hotel Leiden was een goed begin van deze dag. De meest leden waren keurig op tijd binnen.

De vergadering begon stipt op tijd en de presentatie van Joost Nelis, de COO van BAM Nederland was helder, interessant en hield de aandacht van de aanwezige leden goed vast. Over die presentatie lezen jullie elders in dit magazine, evenals een kort verslag van de Ledenvergadering.

Na de vergadering gebruikten we een lekkere lunch in het fraaie Atrium met mooi uitzicht op de stad Leiden. Hierna volgde het middagprogramma met de keuze voor een bezoek aan het Museum Naturalis of een bezoek aan de Hortus Botanicus. Beide locaties waren vanuit het gebouw prima wandelend te bereiken. Het weer werkte ook mee.

Aan het eind van de middag was iedereen weer terug in het restaurant om eerst nog gezellig elkaar verder te ontmoeten en een drankje te nuttigen. Hierna volgde in het Atrium een goed dinerbuffet. Ons idee van het gescheiden gebruiken van locaties heeft prima gewerkt.

Een aantal leden was weer bereid om verslag te doen van hun deelname aan het middagprogramma. Hier volgen hun verhalen.

Ons kersverse lid Emile Bretz van de Kascontrolecommissie koos voor een bezoek aan Naturalis.

Onze leden Ton en Ria Stevens bezochten de Hortus Botanicus. Zij zijn ook de contactpersonen voor Kring Betuwe.

De Activiteitencommissie

Naturalis 'revisited'

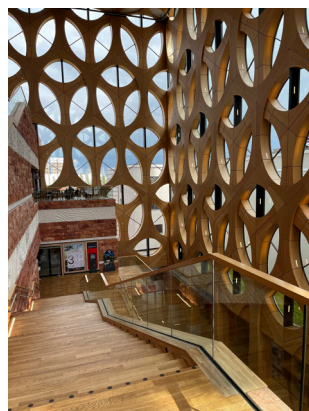

Emile Bretz

Ik koos direct voor Naturalis, omdat ik dat museum slechts een keer, direct na de opening in de negentiger jaren, heb bezocht en daarna nooit meer, dus ook het nieuwe gedeelte niet.

Nu kun je natuurlijk het hele museum willen doen, maar dat kan eigenlijk niet met zo'n groot museum. Ook daar was de keuze snel gemaakt. Eerst naar de Dino's en wel in het bijzonder naar Trix, oftewel de Tyrannosaurus, die het museum in 2013 kon aanschaffen

dankzij donaties. Trix werd gevonden in Montana in de VS en lag daar 67 miljoen jaar op ons te wachten. Een echt indrukwekkend en gevaarlijk beest moet dit in die tijd geweest zijn, en dan hebben we het over de geologische periode die het Krijt heet, die van 145 tot 66 miljoen jaar geleden duurde. Het CO₂-gehalte in de lucht was toen 10 keer zo hoog als nu, het was een stuk warmer dan nu, geweldige plantenwereld, geen ijs en het

Naturalis

zeeniveau 100 meter hoger dan nu!

Trix bewondert Trix

Uit diezelfde periode heeft Naturalis nog een paar zeer indrukwekkende skeletten, zoals de Camarasaurus, 13-18 meter lang, 23 ton aan gewicht. Ter vergelijking: een volwassen olifant van nu wordt 3-5 meter hoog en weegt 3-5 ton!

En dan heeft Naturalis ook nog de Stegosaurus staan, 9-10 meter lang, ongeveer 2 ton aan gewicht. En verder natuurlijk ook nog de Mosasaurus, die in de mergelgrotten bij Maastricht gevonden is, 15 meter lang is en ook weer een leuk gewicht van 10 ton had.

Dit waren voor mij de pronkstukken van de hele Dino-afdeling, maar er waren er natuurlijk meer tentoongesteld, die ik nu maar even niet belicht.

De andere afdeling die ik bezocht heb was "de IJstijd", en die gaat over de laatste twee ijstijden van de wel twintig die de aarde heeft meegemaakt. We spreken dan over de voorlaatste ijstijd (het Saalien) die Nederland aan de Neder-Rijn heeft bereikt en waar we de Veluwe, de Grebbeberg en de Groesbeekse stuwwal bij Nijmegen aan te danken hebben. Die duurde van 238.000 tot 126.000 jaar geleden.

Camarasaurus

Door de ijsvorming was het zeeniveau wel 60 meter lager dan nu en stonden grote delen van de Noordzee droog en daar leefden mammoets, reuzenherten en grottenberen,

die nu in Naturalis worden tentoongesteld. De mammoet was ongeveer 3 meter hoog en woog 5 ton, het reuzenhert had een gewei met een spanwijdte van 3,65 meter en een geweigewicht van 40 kg. Tenslotte nog een skelet van een grottenbeer, gevonden in de Westerschelde bij Breskens. Die konden wel 3,5 meter hoog worden en wogen van 400 tot 1000 kg. Ik heb trouwens niet kunnen ontdekken of het een mannetje of een vrouwtje was; wie wel?

Ijstijd

Wist u trouwens dat nog wekelijks ijstijdbotten van de Noordzeebodem door vissers als bijvangst naar boven komen in hun netten.

Na deze twee afdelingen vond ik het welletjes voor die middag en kon me in het restaurant van het museum trakteren op een Texels biertje, Skuumkoppe genaamd. Heerlijk!

Emile Bretz

Emile is begonnen bij Nederhorst, opgeleid door Jaap Streefkerk. Hoofdzakelijk gewerkt in het buitenland via Havenwerken en later Interbeton. In Saoedi-Arabië, Libië en Nigeria. Met collega Rob Kuipers in Tanga Tanzania, Bangladesch, Indonesië en Karratha in Australië. Het merendeel als costcontroller.

De Activiteitencommissie

De Hortus Botanicus, een prachtig bezoek

Op woensdag 22 mei 2024 gingen we naar de voorjaarsbijeenkomst met Ledenvergadering in Leiden. Wij kozen tijdens het middagprogramma voor een bezoek aan de Hortus Botanicus. Door een kundige gids werden we door de tuinen en kassen rondgeleid.

Rita en Ton Stevens

De Hortus Botanicus Leiden is de oudste botanische tuin van Nederland. Aangelegd in 1590 en uitgebreid in de eeuwen daarna. De Hortus werd gesticht als medicinale kruidentuin voor geneeskunde studenten. Carolus Clusius kweekte er de eerste grote tulpencollectie van Europa.

In de Clusius tuin staan geneeskrachtige kruiden maar ook bekende sierplanten en

exotische gewassen. Ook staan er volop giftige planten die vroeger, voldoende verdund, gebruikt werden tegen ontstekingen. Bijvoorbeeld wolfskers, wordt ook belladonna genoemd uit de familie nachtschade, waar ook de aardappel en de tomaat toebehoren. Sap van de belladonna, Atropine genaamd, druppelden vrouwen vroeger in hun ogen om de pupillen te verwijden en donkerder en glanzender te maken. Oogartsen gebruiken atropine tegenwoordig in kleine hoeveelheden bij onderzoek. Verdere medicinale planten die we tijdens de rondleiding zijn tegengekomen zijn vingerhoedskruid (wordt tegenwoordig in de homeopathie nog steeds gebruikt tegen hart klachten), valeriaan (is rustgevend (valium) en stinkend nieskruid (is een antiwormmiddel in de veeartsenij), om maar een paar voorbeelden te geven.

Reuzenwaterlelie

Ook zagen wij de reuzenwaterlelies en een aantal bijzondere bomen.

De tulpenboom, gezaaid in 1716 door Herman Boerhaave. De bloei is in mei en juni. Tussen de bladeren verschijnen de tulpvormige bloemen, vandaar de naam tulpenboom.

De goudenregen, mogelijk ook gezaaid door Boerhaave, is zeker 200 jaar oud en bloeit pas laat van half mei tot half juni, in tegenstelling tot de bomen in onze tuinen.

De Ginko biloba of Japanse notenboom uit 1765 staat bij het in 1938 aangelegde kassencomplex. Het is een van de oudste exemplaren uit Nederland en een van de spectaculairste bomen van de Hortus. De bloei is in april met mannelijke katjes. Helaas waren we te laat om dit nog te kunnen zien.

Het klapstuk van deze rondleiding was de reuzenaronskelk of penisplant. Met zijn meer dan 3 meter hoge bloeiwijze is dit de meest opvallende plant in het kassencomplex. Tijdens de bloei geeft deze plant een zeer penetrante geur af, die lijkt op rottend vlees. Hij bloeit gemiddeld maar eenmaal per tien jaar. Bestuivers, zoals aaskevers en vliegen, worden verleid door de intensieve stinkende walm.

Penisplant

Na deze rondleiding hebben we op eigen gelegenheid nog een uurtje door de prachtige tuinen gewandeld. Daarna was het hoog tijd terug te keren naar het Fletcher hotel, waar ons een gezellig samenzijn met een heerlijk diner te wachten stond.

Ria en Ton Stevens

Ton was tekenaar/constructeur bij HBM/HBG en BAM op de kantoren in Arnhem en Utrecht. Ria werkte bij de bedrijfsbibliotheek van de KEMA en later, na de kinderen, in een lokale boekhandel in hun woonplaats Culemborg

De Activiteitencommissie

Modeltreinen als hobby, op bezoek bij Bon Sikkes

Voor dit interview was Bon Sikkes vanaf Camping Liesbos naar zijn Tiny-bungalow in Zevenbergen gekomen. Hij verblijft in de zomermaanden merendeels in zijn comfortabele stacaravan op de camping in het buitengebied van Breda.

Eerst even kennismaken. Bon Sikkes is in 1969 begonnen bij Nederhorst in Gouda op de 'Knip', het opslagterrein van het bedrijf met zijn vele bouwketen als kantoor en met onder andere de bekistingsfabriek. Later werd het HBM/HBG en BAM. Hij heeft merendeels gewerkt in de Projectorganisatie, eerst op grotere projecten en later veelal vanuit het bedrijfsbureau op de kantoren. Een flink aantal jaren ook bij Tebodin in Den Haag, waar hij de opkomst van de computer verder meemaakte. Nederhorst was al voorloper in het gebruik van computers, die het programmeren van het bouwproces mogelijk maakten. Dat had zeker de interesse van Bon, die zich daar verder in bekwaamde. Met name op het gebied van planningsprogramma's die hij zelf succesvol ontwikkelde. Veel collega's en de bedrijfsvoering hebben er dankbaar gebruik van gemaakt. In 2009 lonkte de vrijheid van het prepensioen. Hij was toen inmiddels verhuisd van Den Haag naar Zevenbergen in Brabant.

Bon Sikkes

Het favoriete treinstel, de "Muizenkop"

Met zijn hobby, het maken van modelspoorbanen, is hij al zo'n veertig jaar geleden begonnen. Eerst met een standaard multiplexplaat, waar de zelfontworpen tracés modelsporen op werden gemonteerd met hellingen en toebehoren. Dat alles stond verticaal opgeslagen in een slaapkamer. Hij liet een filmpje zien, waarop zijn zoon te zien is, kijkend naar de modelbaan die dan op het grasveld in de tuin ligt. Veel verder kwam het toen niet. Werk, gezin, andere bezigheden en hobby's namen de beschikbare tijd in beslag.

Zo'n kleine drie jaar geleden pakte Bon het modeltreinengebeuren weer op. De bungalow met zijn zolderverdieping en zijn hoge puntdak over de hele ruimte, leende zich uitstekend voor het bouwen van modelspoorbanen. Het verbluffende resultaat mocht ik boven bekijken.

Nu ken ik alleen de namen Fleischmann en het duurere merk Märklin als modeltreinbouwers, maar hier wordt gewerkt met de merken Pico uit Duitsland en Roco uit Oostenrijk. De schaal waarop alles zich afspeelt is H0 (half nul), schaal 1:87 met een spoorbreedte van 17 mm.

Minder gangbaar is schaal N, 1:160 met 9 mm. spoorbreedte.

Zijn oude spoorbaan was de inspiratie voor de eerste fase. Het emplacement is groter en heeft meerdere banen met niveauverschillen door hellingbanen, bruggen en viaducten. Dit zijn analoge banen, waarbij de spanning op de baan zorgt dat een trein gaat rijden. Met de trafoknop wordt alles aangestuurd. Geen spanning en alles staat stil. De tweede fase, een nog groter emplacement is een digitale baan. Bij digitaal staat er constant spanning op de baan. Elke trein is voorzien van een computertje (decoder). Via de rails krijgt dat computertje commando's om de trein te laten rijden, sneller, langzamer, licht aan/uit etc. Dus elke loc reageert alleen maar op commando's die voor hem bedoeld zijn. Ook vooruit en achteruit regel je via zo'n commando. Er kunnen meerdere treinen op de banen rijden zonder deze in secties te hoeven verdelen. Via de decoders kunnen ook de lichten en geluiden, vanaf de digitale centrale decoder worden aangestuurd. Alle wissels worden vanaf een tableau elektrisch bediend.

Zeker bij analoge banen maar nog meer bij de digitale baan is oplettendheid en concentratie noodzakelijk. Met de afstandsbediening in de hand is dat goed te doen.

Bon heeft de banen met behulp van computerprogramma's in een soort van autocad-systeem zelf ontworpen.

Op de tableaux staan ze keurig aangegeven en door de lampjes weet hij als treinleider precies wat er gebeurt.

Op de vraag hoe je overal bij kan komen, laat hij zien dat de banen vernuftig op wielen staan zodat hij ze kan verrijden en aan de achterkant ruimte ontstaat, waar je onder de tafels doorkruipend bij kunt.

Het zijn natuurlijk niet alleen de spoorbanen met diverse soorten treinen maar ook de verdere inrichting en aankleding van de banen, die indruk maken. We zien draaiende windmolens, stalen spoorbruggen, de Erasmusbrug, de Euromast, kantoren ook in aanbouw met torenkranen en de bouwkeet in groen/oranje, ministeries, huizen, boerderijen met koeien in de wei en natuurlijk de nodige perrons. Je hoort de geluiden van rijdende treinen, de omroepster die de vertrektijden aankondigt, rinkelbellen van automatisch sluitende overwegbomen. Alle banen liggen in ballastbedden van grof zand, alles levensecht.

Het materiaal hiervoor is eigenlijk al voorhanden uit opslag van resten plaat, plastic, karton, incurante overblijfselen, soms gevonden bij alles wat er op een rommelzolder aanwezig was.

Als we willen weten of dit een dure hobby is, schat Bon dat hij alles bij elkaar nog geen

€ 5.000 heeft besteed (ruim 100 m. rails, 40

elektrische wissels en meer dan 20 treinen).

Het grote voordeel dat Bon heeft, is dat hij van alle markten thuis is en beschikt over twee 'gouden' handen. Hij kan metselen, met hout werken, installatiewerk aan waterleiding en elektra uitvoeren en hij heeft werktuigbouwkundig inzicht. Gebruik van elektronica is hem wel toevertrouwd. Hij kan inventief werken met onderdelen uit apparaten om die te gebruiken om bijvoorbeeld windmolens te laten draaien, spoorbomen gaan open en dicht. Zo werkt een spoordraaischijf op een magnetronmotortje (1,5 rpm).

Helemaal geweldig is dat Bon een staaftilmcamera op het dakje van een trein kan monteren en zo opnames maakt vanaf de rijdende trein die door het minilandschap rijdt, alsof je zelf over de Moerdijkbrug gaat maar dan op een Zevenbergse zolder.

Mocht jullie nieuwsgierigheid zijn gewekt, Bon is altijd bereid om leden met dezelfde interesse in Zevenbergen te ontvangen en zijn modelspoorbanen te laten zien.

Cor Cornelisse

Help, mijn riool wordt vervangen !!

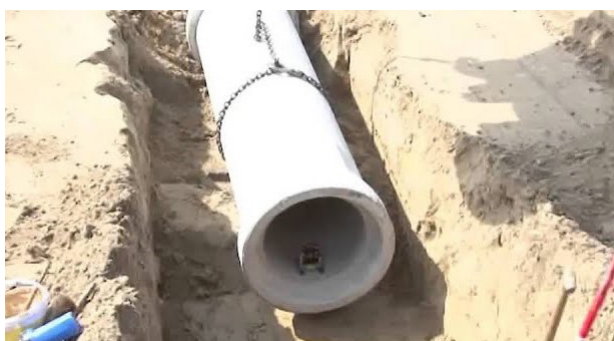
Onder Den Haag ligt een rioelstelsel van 1600 kilometer lang. Daarvan vervangt de gemeente ieder jaar ongeveer 16 kilometer. De drie meest voorkomende redenen hiervoor zijn onderhoud, verbeteringen en klimaatverandering.

1. Onderhoud

Uit ervaring blijkt dat de riolering in Den Haag 80 tot 100 jaar meegaat. Dit komt door de stevige zandgrond waar de stad op staat. Als er niets verandert, gaat de riolering op die manier soms wel 200 jaar mee.

2. Verbeteringen

Sinds de jaren '70 legt de gemeente in Den Haag een zogeheten 'gescheiden stelsel' aan. Dat betekent, dat afvalwater uit huizen en bedrijven door een andere buis gaan dan het regenwater dat door de put op straat het riool in stroomt. Regen wordt zo apart afgevoerd naar de bodem of loopt naar een kanaal of vijver. Het afvalwater gaat naar de waterzuiveringsinstallatie. Het voordeel daarvan is dat het afvalwater zo makkelijker te zuiveren is. De waterzuivering is effectiever als het regenwater het afvalwater niet verdunt.

3. Klimaatverandering

Het rioel van Den Haag is ontworpen voor buien van ongeveer 20 millimeter per uur. Maar door klimaatverandering valt er soms meer regen in korte tijd. De voorspellingen op dit moment zijn dat het kan oplopen tot 70

millimeter in een uur. Zoveel water afvoeren via het rioel kan niet altijd. Doordat de afstand tot het open water soms wel meer dan 1 km is, moeten er buizen aangelegd worden met een diameter van wel 2 meter. En hier hebben we onder de grond gewoon geen ruimte voor. De oplossing voor klimaatbuien ligt ook niet alleen bij het rioel, maar is een combinatie met wat bewoners zelf kunnen doen. Denk daarbij aan minder tegels in tuinen, voorkomen dat water te snel wegstroomt met bijvoorbeeld groene daken en regentonnen en fysieke maatregelen, zoals het verhogen van drempels van huizen. In combinatie met een grotere rioelbuis komen we dan een heel eind.

Onze wijk

In onze buurt, waar de huizen tussen 1927 en 1930 op zand zijn gebouwd, worden nu alle riolen vervangen. Er zijn gelukkig sloten dichtbij, zodat de buizen niet zo groot hoeven te worden.

Maar het regenwater vormt vaak grote plassen. Door verzakkingen in de ondergrond en rioelbuizen, waarin de boomwortels vrijelijk kunnen groeien. Dit komt ook doordat er steeds straten in het verleden plaatselijk werden opengebrouwen voor vernieuwingen, zoals het vervangen van gresbuizen en loden leidingen en de komst van (glasvezel) leidingen. En vergeet ook niet de verandering van het wegprofiel met verkeersdrempels, de noodzaak van aanleg van parkeervakken en het planten van extra bomen.

Voor onze straat was een planning van drie maanden. Maar het heeft zeker een half jaar geduurd. Want in plaats van met twee ploegen werd er uiteindelijk maar met één ploeg gewerkt!

Bouwput

Een enorme bouwput is het begin. Water wordt bemalen en nieuwe betonnen leidingen

geplaatst. Je ziet dan goed waar het duinzand ophoudt. Er ligt daaronder een bruine teeltlaag van wel een meter dik. En daaronder weer duinzand. Vroeger, voordat er huizen stonden, was het een tuindersgebied. Vandaar die teeltlaag!

Het is voor een weg-en-waterbouwkundige als ik allemaal heel interessant. En bij het aansluiten op een nieuwe leiding lopen de huisaansluitingen gewoon nog even door, in het zand. Vrijwel alle huisaansluitingen worden passend ingezaagd en van een rubber kraag voorzien, voordat de aansluiting met behulp van PVC buizen wordt gemaakt. Alles maatwerk.

Maar ook het wegdek en de stoepen worden meteen aangepakt. De straten worden nu 30-km gebied.

Alle asfalt werd verwijderd en vervangen door stenen klinkers. Deze worden tegenwoordig met machines bestraat. Maar als er een stapel omvalt, en in de bochten, komt er toch nog veel handwerk aan te pas. Dit zie je ook bij de stoepen. De stoepen werden nog breder. Ook die werden met machines bestraat. En tussen de geplande bomenrij kwamen parkeervakken. De straat werd daardoor wat smaller. Maar voor een 30-km gebied is dat wel te doen. De straten en de stoepen hebben voldoende voegen om het regenwater door te laten richting het grondwater. Waardoor er minder regenwater hoeft af te vloeien via de straatkolken.

Elke dag maakte ik een rondje om te zien wat de vorderingen waren.

Boomwortels

Wat mij opviel waren de regenwaterafvoerbuizen, die door boomwortels waren aangetast. En niet zo'n klein beetje maar helemaal barstensvol met wortels. Er kon geen drup water meer doorheen. Zie hiervoor bijgaande foto's.

Inmiddels liggen de straten er na een half jaar weer mooi bij. De parkeervakken zijn gestroomlijnd, alleen de boompjes zijn nog niet geplant. Zal na de winter wel gebeuren.

Stratenmakers

Ik wilde nog iets zeggen over de stratenmakers.

Een team van oudere mannen die de machines bedienden en jongeren, begin 20 jaar, die het straatwerk verzorgden. Waarbij toch nog veel handwerk aan te pas kwam. Ook slijpwerk om alles passend te maken.

Maar het hele team kwam uit omgeving van Woudrichem, bij Gorinchem. Zij moesten dus elke dag, voor of in de ochtendfile, naar Den Haag. En in de avond, na 16 uur, weer terug. Zaten hierdoor toch veel in het fileverkeer. Ik heb met ze te doen.

In Den Haag wonen kennelijk geen stratenmakers meer (en ook weinig andere vakmensen). Maar wel veel ambtenaren, die soms het verschil niet zien tussen stoeptegels en een straatklinker! Alles wordt tegenwoordig maar ingehuurd. Met lange reistijden tot gevolg.

Maar toch fijn dat het riool nu weer 100 jaar meegaat! Dat je straat helemaal wordt opengebrouwen maak je vaak maar één keer in je leven mee.

Tuinman

Op de Kiekweg in Venray passen gemeente Venray en BAM Infra Nederland een innovatieve techniek toe, waarbij asfalt ter plekke koud wordt gerecycled tot een draagkrachtige verhardingslaag. De techniek past in de duurzame ambities van gemeente Venray en BAM om het gebruik van primaire grondstoffen en de uitstoot van CO2 te reduceren.

Het oude schoolgebouw van het Wolfert Dalton aan de Argonautenweg in Hillegersberg-Schiebroek wordt gesloopt, maar de kunst blijft behouden. Begin juni werd het bekende betonnen reliëf met twee hijskranen van de gevel gehesen. Het gaat om een betonreliëf uit 1962 van de Rotterdamse kunstenaar Louis van Roode.

Vastgoedontwikkelaars BPD, Achmea Real Estate, Synchroon en het Rijksvastgoedbedrijf en bouwers Dura Vermeer, BAM (Bouw en Techniek), Heijmans en de TBI-ondernemingen gaan in de toekomst uitsluitend nog bouwen met CO2-arm beton. De partijen hebben gezamenlijk met het Betonakkoord een intentieverklaring uitgewerkt.

Delen van het Julianasluizencomplex in Gouda zijn aan het eind van hun technische levensduur en aan vernieuwing toe. Provincie Zuid-Holland heeft de aannemerscombinatie STROOOM – bestaande uit BAM Infra Nederland, Equans en Demako – geselecteerd om in een bouwteam te komen tot een uitvoeringsontwerp voor renovatie en deze te realiseren

AM, Blauwhoed en De Alliantie Ontwikkeling starten de realisatie van 211 sociale en middeldure huurwoningen in Amsterdam-Noord. Het plan komt tegemoet aan de grote vraag naar betaalbare huurwoningen. Woningcorporatie De Alliantie is afnemer van de woningen. De realisatie is in handen van BAM Wonen.

Schiphol en BAM zijn gestart met de grootschalige vervanging van de klimaatsystemen op de E-pier. In plaats van verwarming met ketels op een gasaansluiting komt er een extra elektrische warmtepomp en worden nieuwe luchtbehandelingskasten aangesloten op het bestaande warmte- en koudeopslagsysteem in de bodem. Efficiënt gebruik van energie en de verduurzaming van de luchthaven staan centraal bij de vervanging.

BAM Ierland begint met de bouw van de aanzienlijk belangrijke Narrow Water Bridge in County Louth, die gemeenschappen ten noorden en ten zuiden van de Ierse grens zal verbinden en naar verwachting de lokale economische groei en het aantal toeristen zal stimuleren. De 195 meter lange tuibrug is ontworpen volgens hoge duurzaamheidsnormen en is geschikt voor auto-, fiets- en voetgangersverkeer.

Royal Devon University Healthcare NHS Foundation Trust heeft BAM Construction aangesteld voor de uitvoering van de eerste fase van een grootschalig herontwikkelingsprogramma voor het North Devon District Hospital. Het project staat bekend als Our Future Hospital en zal de faciliteiten van het ziekenhuis voor zowel personeel als patiënten verbeteren, zodat de Trust modernere, geïntegreerde gezondheidszorg kan leveren.

Personalia

Van 10-03-2024 tot 05-06-2024:

Wij verwelkomen de nieuwe leden:

J. Molenaar
(BAM Bouw & Techniek)
Lavendelheide 22
5804 XE VENRAY
Tel.: 06 290 24 508

Mw. D. de Vries-Sala
(BAM Nederland)
Wim Helderlaan 43
7334 CR APELDOORN
Tel.: 06 224 62 902

De volgende leden verhuisden naar:

J. Molenaar
"De Meerwende", kamer 104
Kamerlingh Onneslaan 131
1171 AE BADHOEVEDORP
Tel.: 020 659 43 35

B. Pellegrom
Van Panhuysstraat 49 C
2203 JP NOORDWIJK
Tel.: 06 131 23 901

Mw. C.M. Verbeek-Nord
Pompesloot 42
1721 HH BROEK OP
LANGEDIJK
Tel.: 0226 31 66 36

De volgende leden hebben hun lidmaatschap opgezegd:

Mw. M.M. de Boer-van Driel
Haringvlietlaan 209
3313 ED DORDRECHT

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van:

11-03-2024:
R. Vlug
Westerheem 410
1964 GK HEEMSKERK

22-03-2024:
G. Hermsen
Antoniusstraat 11a
7044 AP LENGEL

12-04-2024:
Mw. A.H. van Genk-Blommaert
Nassaulaan 13e
4872 CW ETTEN LEUR

15-04-2024:
N.H.J. van der Voort
W.J. Bladergroenstraat 54
4002 AZ TIEL

26-04-2024:
L.C. de Leur
Wilgenlaan 8
2231 XB RIJNSBURG

11-05-2024:
Mw. C. Krijnen-van de Gevel
Dinkellaan 4
2105 VL HEEMSTEDE

12-05-2024:
P. Nesselaaar
Leeuwerikweide 35
3993 CA HOUTEN

24-05-2024:
Mw. J.J. Mol-van Hulst
Dwarsweg 40
3235 CG ROCKANJE

26-05-2024:
Mw. C. Smout-Martens
Dahliastraat 46
4884 AD WERNHOUT

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial data. This includes not only sales and purchases but also expenses and income. The document provides a detailed list of items that should be tracked, such as inventory levels, accounts payable, and accounts receivable. It also outlines the procedures for recording these transactions, including the use of double-entry bookkeeping to ensure that the books balance.

The second part of the document focuses on the analysis of the recorded data. It explains how to calculate key financial ratios and metrics, such as the gross profit margin, net profit margin, and return on investment. These calculations are essential for understanding the company's financial performance and identifying areas for improvement. The document also discusses the importance of comparing the company's performance to industry benchmarks and providing a clear explanation of any variances.

The final part of the document covers the preparation of financial statements. It provides a step-by-step guide to creating the income statement, balance sheet, and cash flow statement. It also discusses the importance of auditing the financial records to ensure their accuracy and reliability. The document concludes with a summary of the key findings and recommendations for the future, emphasizing the need for ongoing monitoring and adjustment of the financial system.

Informatieadres
Vereniging BAM Gepensioneerden
H.J. Nederhorststraat 1
2801 SC Gouda
Telefoon (0182) 59 04 05
E-mail vbg@bam.com

De vereniging is aangesloten bij de
Koepel Gepensioneerden